

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **JUDr. H. L.**, bývajúcej v P., zastúpenej JUDr. R. F., advokátom v P., proti odporcovi **MARKÍZA – SLOVAKIA, spol. s.r.o.**, so sídlom v Bratislave – Záhorská Bystrica, Bratislavská 1/A, IČO: X., v konaní o ochranu osobnosti, o návrhu navrhovateľky na vrátenie súdneho poplatku, vedenej na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou pod sp.zn. 4 C 48/2009, o dovolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 3. októbra 2012, sp.zn. 5 Co 323/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a.**

Odporcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bánovce nad Bebravou uznesením z 13. júla 2012, č.k. 4 C 48/2009-694 zamietol návrh navrhovateľky na vrátenie súdneho poplatku z odvolania zo dňa 26. júna 2012 podaného na Okresný súd Bánovce nad Bebravou dňa 28. júna 2012. Rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 11 ods. 3, 4 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov. Mal za to, že v danom prípade by navrhovateľke v zmysle zákona o súdnych poplatkoch patril súdny poplatok za odvolanie z dôvodu, že navrhovateľka podané odvolanie vzala späť, pričom vrátený súdny poplatok by bol krátený o 1 %, čím by navrhovateľke patrilo vrátenie súdneho poplatku vo výške 3 509,50 €, avšak Krajský súd v Žiline pri rozhodovaní o trovách navrhovateľky nesprávne priznal náhradu trov konania, súčasťou ktorých bol aj súdny poplatok za odvolanie v celej jeho výške, teda nekrátený. Uviedol, že v prípade, že by súd vyhovel návrhu navrhovateľky na vrátenie súdneho poplatku, mohlo by z jej strany dôjsť k bezdôvodnému obohateniu v zmysle § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Krajský súd v Žiline na odvolanie navrhovateľky uznesením z 3. októbra 2012, sp.zn. 5 Co 323/2012 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil. Konštatoval, že rozhodnutie prvostupňového súdu je vo výroku vecne správne, i keď sa nestotožnil s jeho právnou argumentáciou uvedenou v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Mal za to, že nebola splnená podmienka v zmysle ustanovenia § 11 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch, keďže navrhovateľka nevzala späť odvolanie pred prvým pojednávaním (konaným 16. apríla 2012), ale až po začatí tohto pojednávania, a v dôsledku tejto skutočnosti nie je daný dôvod pre vrátenie zaplateného súdneho poplatku navrhovateľke, ani kráteného. Preto považoval za správny postup Krajského súdu v Žiline, ktorý pri rozhodovaní o náhrade trov konania v meritórnom rozhodnutí zaviazal odporcu nahradiť navrhovateľke trovy konania pozostávajúce aj zo zaplateného súdneho poplatku za odvolanie vo výške 3 545 €.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie navrhovateľka, ktorá navrhla uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na nové konanie a rozhodnutie. Prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p., tvrdiac, že postupom súdov jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Za takú vadu označila nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré z tohto dôvodu považovala za nezrozumiteľné a neurčité. Taktiež namietala, že jej neboli doručené rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu, nakoľko tieto rozhodnutia boli doručované JUDr. J. L., ktorý ju zastupoval v konaní o ochranu osobnosti, ktoré sa skončilo právoplatným a vykonateľným rozhodnutím, nie však už v konaní o vrátenie súdneho poplatku. Tým bolo podľa názoru navrhovateľky porušené jej právo na spravodlivý súdny proces. Mala za to, že súdy jej privodili stav právnej neistoty vzhľadom na odlišné odôvodnenia rozhodnutí týkajúcich sa tej istej veci napriek rovnakému výroku rozhodnutí. V dôvodoch dovolania rozoberala skutkový a právny stav veci.

Odporca sa k dovolaniu navrhovateľky nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle ustanovenia § 239 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa a vo svojom uznesení nevyslovil, že je proti nemu dovolanie prípustné. V danej veci nejde ani o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia a ani o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa

nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a písm. g/ O.s.p. dovolateľka nenamietala v dovolacom konaní ich existencia nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania navrhovateľky preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

So zreteľom na navrhovateľkou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednáwanej veci jej súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký chybný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom

chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

K odňatiu možnosti navrhovateľky pred súdom konať malo podľa jej názoru dôjsť nedostatočným odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 167 ods. 2 O.s.p. ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESĽP. Judikatúra tohto súdu ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa opakovane Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede

na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že v odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

K odňatiu možnosti navrhovateľky pred súdom konať malo podľa jej názoru dôjsť aj tým, že jej neboli doručené rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu, nakoľko tieto rozhodnutia boli doručované JUDr. J. L., ktorý ju zastupoval v konaní o ochranu osobnosti, ktoré sa skončilo právoplatným a vykonateľným rozhodnutím, nie však už v konaní o vrátenie súdneho poplatku. Tým bolo podľa názoru navrhovateľky porušené jej právo na spravodlivý súdny proces.

V súvislosti s vyriešením otázky, či v prejednávanej veci došlo k dovolateľkou namietanej vade konania treba uviesť, že podľa § 24 O.s.p.sa účastník môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí. V zmysle § 25 ods. 1 O.s.p. si ako zástupcu môže vždy zvoliť advokáta a jemu udelené plnomocenstvo nemožno obmedziť. Zvolený advokát je povinný účelne využívať všetky zákonom pripustené prostriedky a spôsoby poskytovania právnej pomoci účastníkovi, ktorého zastupuje (§ 25 ods. 2 O.s.p.). Zástupca, ktorému bolo udelené plnomocenstvo pre celé konanie, je oprávnený na všetky úkony, ktoré v konaní môže urobiť účastník (§ 28 ods. 2 O.s.p.). Ak má účastník takéhoto zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi (viď § 49 ods. 1 O.s.p.). Advokát je pri poskytovaní právnych služieb nezávislý, je viazaný všeobecne záväznými právnymi predpismi a v ich medziach príkazmi klienta [§ 2 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“)]. Advokát je povinný pri výkone advokácie chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta a riadiť sa jeho

pokynmi. Ak sú pokyny klienta v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, nie je nimi viazaný. O tom klienta vhodným spôsobom poučí (§ 18 ods. 1 zákona o advokácii). Advokát je povinný pri výkone advokácie konať čestne a svedomito, dôsledne využívať všetky právne prostriedky a uplatňovať v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia pokladá za prospešné. Pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb (§ 18 ods. 2 zákona o advokácii).

Z obsahu spisu vyplýva, že navrhovateľka bola v konaní zastúpená advokátom JUDr. J. L. na základe plnomocenstva z 9. septembra 2008 (č.l. 18 spisu), ktoré bolo udelené bez časového obmedzenia pre zastupovanie „vo veci ochrany osobnosti proti MARKÍZA-SLOVAKIA, spol. s r.o., Bratislava- Záhorská Bystrica, Bratislavská č. 1/a“. V predmetnom konaní o návrhu navrhovateľky na vrátenie súdneho poplatku boli právnenému zástupcovi navrhovateľky doručované aj rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu (viď doručky na č.l. 694 a 713 spisu). Rozhodnutie vo veci samej (rozsudok Krajského súdu v Žiline z 30. apríla 2012 sp.zn. 5 Co 337/2011 v spojení s opravným uznesením z 3. októbra sp.zn. 5 Co 378/2012.) nadobudlo právoplatnosť v I. výroku, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa dňa 14. januára 2013 a v ostatných výrokových častiach dňa 11. mája 2012. Vzhľadom k tomu, navrhovateľkou bolo advokátovi JUDr. J. L. udelené plnomocenstvo na celé konanie (prvostupňové a druhostupňové), bol oprávnený robiť všetky úkony, ktoré mohla v konaní robiť sama navrhovateľka ako účastníčka konania, vrátane tých procesných úkonov, ku ktorým nebol navrhovateľkou výslovne zmocnený. Až dňom právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej sa skončilo aj jeho právne zastupovanie navrhovateľky. Ak za daného stavu okresný súd doručoval rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu, ktorými bolo rozhodované o návrhu navrhovateľky o vrátení súdneho poplatku (v súvislosti so späťvzatím odvolania v konaní o ochranu osobnosti) jej zástupcovi, postupoval správne. V prípade, ak má účastník zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, je doručovanie súdnej písomnosti iba účastníkovi neúčinné. V takomto prípade nezačnú plynúť ani lehoty na podanie opravného prostriedku.

Vychádzajúc z uvedeného nepovažuje dovolací súd za správny názor navrhovateľky, že rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu mali byť doručené jej ako účastníčke konania z dôvodov, že advokát JUDr. J. L. ju zastupoval v konaní o ochranu osobnosti, ktoré bolo ukončené právoplatným a vykonateľným rozhodnutím, nie však už v konaní o vrátenie súdneho poplatku. Navrhovateľka podaním z 26. júna 2012 (viď č.l. 690 spisu) spolu so

žiadosťou o „doplnenie rozsudku Krajského súdu v Žiline z 30. apríla 2012 sp.zn. 5 Co 337/2011“ požiadala aj o vrátenie súdneho poplatku za odvolanie, teda období, keď vo veci samej ešte právoplatne rozhodnuté nebolo. Žiadosť o vrátenie súdneho poplatku súvisela so späťvzatím odvolania navrhovateľky v konaní o ochranu osobnosti.

Z uvedeného vyplýva, že postupom odvolacieho súdu, ktorý bol v súlade so zákonom, nedošlo k porušeniu procesných práv dovolateľky, priznanej jej zákonom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 ods. 1, 2 O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšlo najavo, že by konanie na súdoch nižších stupňov bolo postihnuté vadami uvedenými v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľky podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní nebola navrhovateľka úspešná. Najvyšší súd Slovenskej republiky nepriznal procesne úspešnému odporcovi náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. mája 2013

JUDr. Vladimír M a g u r a, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová